

Zdravotní pojištění

Zdravotní se u nás řídí dvěma zákony. Jsou to:

1. zákon č. 48/1997 Sb., o veřejném zdravotním pojištění
2. zákon č. 592/1992 Sb., o pojistném na veřejné zdravotní pojištění

Platbu pojištění posílá zaměstnavatel přímo na účet zdravotní pojišťovny. Těch máme v Česku celkem sedm:

Zkratka	Název pojišťovny	kód
VZP	Všeobecná zdravotní pojišťovna ČR	111
VoZP	Vojenská zdravotní pojišťovna ČR	201
ČPZP	Česká průmyslová zdravotní pojišťovna	205
OZP	Oborová zdravotní pojišťovna zaměstnanců bank, pojišťoven a stavebnictví	207
ZPŠ	Zaměstnanecká pojišťovna Škoda	209
ZP MV	Zdravotní pojišťovna Ministerstva vnitra	211
RBP	Revírní bratrská pokladna	213

► Dobré vědět:

Zdravotní pojišťovnu můžete změnit jen jednou ročně, vždy k 1. dni kalendářního pololetí. O změnu musíte požádat nejpozději 3 měsíce před dnem změny. Děti mají po narození automaticky pojišťovnu matky.

Na zdravotním pojištění se v Česku ze zákona **účastní všichni, kdo u nás mají trvalý pobyt**, a to bez ohledu na občanství. Pokud tu trvalý pobyt nemáte, stačí, aby tu váš zaměstnavatel měl sídlo nebo trvalý pobyt.

České zákony rozlišují čtyři skupiny plátců pojistného:

1. stát
2. zaměstnavatelé
3. OSVČ
4. osoby bez zdanitelných příjmů

► Dobré vědět:

Pro rok 2026 je pojistné pro osoby bez zdanitelných příjmů 3 024 Kč.

Státní pojištěnci

Za koho platí zdravotní stát?

Jsou to tyto skupiny občanů:

- **Nezaopatřené děti.** To jsou děti školou povinné a studenti do 26 let. Případně lidé do 26 let, kteří kvůli nemoci nebo úrazu nemůžou studovat a pracovat.
- **Studenti prvního doktorského studia.** Toto je novinka od roku 2018. Musí jít o prezenční studium a student nesmí být zaměstnanec nebo OSVČ.
- **Důchodci.** Za ně platí zdravotní stát od přiznání důchodu.
- **Lidé, kteří celodenně a řádně pečují o dítě do 7 let,** které je dlouhodobě zdravotně postižené.
- **Rodiče na mateřské a rodičovské** do 4 let dítěte. Nezáleží na tom, jak dlouhá je rodičovská.
- **Uchazeči o zaměstnání** vedení v evidenci Úřadu práce.
- **Lidé, kteří pobírají pomoc v hmotné nouzi,** a osoby posuzované s nimi.
- **Osoby, které jsou závislé na péči jiné osoby** ve stupni II až IV a ti, kdo o ně pečují.
- **Lidé, kteří pečují o děti pod 10 let,** které jsou závislé na péči jiné osoby ve stupni I.
- **Osoby v zabezpečovací detenci,** vazbě nebo ve výkonu trestu.

► Dobré vědět:

Když mají tito lidé příjmy ze zaměstnání nebo z živnosti, platí pojistné stát. Nemusí si provádět dopočet nebo platit minimální pojistné.

Pak jsou tu ještě dvě skupiny lidí, u kterých stát platí pojistné, **jen když nemají příjem ze zaměstnání nebo živnosti.**

Kdy musíte odvádět zdravotní jako zaměstnanec?

Zákon jasně stanovuje podmínky. Zdravotní platí všichni zaměstnanci, kteří mají:

- pracovní smlouvu, nezáleží na příjmu
- DPČ s příjmem nad **4 500 Kč** včetně
- DPP s příjmem nad **12 000 Kč** včetně

> Dobré vědět:

Příjmy z více dohod u jednoho zaměstnavatele se sčítají.

Zdravotní platí také:

- členové družstva s příjmy nad **4 500 Kč**
- členové statutárních orgánů

Povinnosti zaměstnavatele spojené se zdravotním pojištěním

Jako zaměstnavatel máte řadu povinností, které se pojí se zdravotním. Musíte:

- 1. Zjistit, u které pojišťovny je zaměstnanec pojištěný.**
- 2. Oznamit start a konec zaměstnávání.** K tomu slouží formulář Přihláška a evidenční list zaměstnavatele. Odešlete ho do 8 dnů od nástupu prvního zaměstnance. Registrujete se u každé pojišťovny zvlášť.
- 3. Hlásit změny informací,** které jste ohlásili při registraci zaměstnavatele. K tomu také slouží formulář Přihláška a evidenční list zaměstnavatele, máte na to 8 dnů.
- 4. Vést evidenci o platbách pojistného.**
- 5. Oznamit nástup zaměstnance.** Na to máte 8 dnů od vzniku pracovního poměru.
- 6. Oznamit ukončení pracovního poměru.** Opět do 8 dnů od ukončení.
- 7. Oznamit nástup zaměstnankyně na mateřskou.** Nástup na mateřskou oznamte nejpozději do 8 dnů od data uvedeného v žádosti o PPM.
- 8. Oznamit, že stát vašemu zaměstnanci přiznal nebo odebral důchod.** Zpravidla do 8 dnů.
- 9. Podat měsíční přehled** na formuláři Přehled o platbě pojistného zaměstnavatele do 20. dne následujícího měsíce.

> Dobré vědět:

Pro body 5 až 8 využijete formulář Hromadné oznámení zaměstnavatele. Vkládáme odkaz na formuláře VZP, ostatní pojišťovny ale používají obdobné.

Formuláře můžete podat **papírově i elektronicky**. Elektronicky posíláte datovkou ve formátu PDF.

Hromadné oznámení zaměstnavatele

Nejčastěji se setkáte s formulářem **Hromadné oznámení zaměstnavatele**. Na něm sdělujete pojišťovně tyto údaje o zaměstnanci:

- jméno a příjmení
- trvalý pobyt (příp. skutečný pobyt)
- rodné číslo zaměstnance (u cizinců číslo pojištěnce)
- datum změny (např. den nástupu nebo ukončení zaměstnání nebo den jiné změny)
- **kód** (kód změny)

Jaké kódy použijete nejčastěji?

- P Nástup do zaměstnání (pozor na výjimky podle kódu E, A a C)
- E První přihlášení zaměstnance, který je občanem EU
- A Druhý a další nástup do zaměstnání občana EU
- C První přihlášení zaměstnance, který je cizinec bez přiděleného čísla pojištěnce (místo r. č. se uvádí písmeno M – muž, nebo Z – žena a datum narození bez teček)
- O Ukončení zaměstnání
- Q Pro zaměstnání, které vznikne a zanikne v jeden den
- M Nástup na mateřskou nebo na rodičovskou
- U Ukončení mateřské nebo rodičovské
- D Přiznání důchodu (pokud nastupuje zaměstnanec, který už je v důchodu, použijte současně s kódem P)
- H Odejmutí důchodu
- I Nástup uchazeče o zaměstnání do zaměstnání (vždy společně s kódem P)
- G Nástup nezaopatřeného dítěte do zaměstnání v průběhu studia (společně s kódem P)

> Dobré vědět:

Když dohodáři vznikne povinnost platit zdravotní, oznamuje to zaměstnavatel jeho pojišťovně. Když například překročí za jeden měsíc 12 000 Kč včetně, oznamujete to jako vznik a zároveň ukončení povinnosti.

Přehled o platbě pojistného zaměstnavatelé

Další častý formulář je Přehled o platbě pojistného zaměstnavatele. Obsahuje:

- **součet vyměřovacích základů zaměstnanců**, kteří jsou pojištěni u dané pojišťovny
- **součet pojistného jednotlivých zaměstnanců** (13,5 % z vyměřovacího základu, zaokrouhleno na celé koruny směrem nahoru),
- **počet zaměstnanců**, ke kterým se údaje vztahují (včetně zaměstnanců nemocných a na mateřské)

> Dobré vědět:

Přehledy posíláte všem pojišťovnám, u kterých jsou pojištěni vaši zaměstnanci.

Vyměřovací základ a co se do něj počítá

Vyměřovací základ jsou všechny zúčtovatelné příjmy za rozhodné období. Existuje ale pár výjimek, které se nezapočítávají:

- odstupné
- náhrada škody
- věrnostní přídavek horníků
- plnění, které dostal starobní nebo invalidní důchodce III. stupně po uplynutí roku od skončení zaměstnání
- jednorázová sociální výpomoc zaměstnanci k překlenutí mimořádné situace

> Dobré vědět:

Rozhodné období je kalendářní měsíc.

Minimální vyměřovací základ

Minimální vyměřovací základ je **minimální mzda (pro rok 2026 dělá 22 400 Kč)**. Když zaměstnání trvá jen část měsíce, použije se poměrná část minimální mzdy.

Když si vyděláte pod minimální mzdu, musí vás zaměstnavatel provést **dopočet do zákonného minima** a odvést za vás doplatek.

Dopočet se **nemusí provádět** u zaměstnanců, kteří:

- **mají těžké tělesné, smyslové nebo mentální postižení** a průkaz ZTP nebo ZTP/P
- **jsou ve věku pro starobní důchod**, ale nespĺnili další podmínky pro přiznání
- **pečují o jedno dítě do 7 let**
- vedle zaměstnání **vykonávají samostatnou výdělečnou činnost** a odvádí zálohy na pojistné alespoň z minimálního vyměřovacího základu pro OSVČ

A pak také u lidí, za které **pojistné platí stát**.

> Dobré vědět:

Pro zdravotní neexistuje žádný maximální vyměřovací základ.

Jak se počítá pojistné?

Zdravotní pojištění je **13,5 % z vyměřovacího základu** zaokrouhleného na celé koruny nahoru.

1/3 se strhne zaměstnanci a 2/3 platí zaměstnavatel. Zákon neřeší, jak rozdělení mezi zaměstnance a zaměstnavatele zaokrouhlit, ale v praxi se zaměstnanci zaokrouhluje nahoru.

> Dobré vědět:

Když dopočítáváte do minimálního vyměřovacího základu, pak pojistné spočítáte jako součet 13,5 % z vyměřovacího základu a dopočtu. Dopočet je 13,5 % z rozdílu mezi příjmem ze zaměstnání a minimálním vyměřovacím základem.